

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

- KOBİ'lere CE edinimi ve teknik mevzuata uyum imkanı oluşturulması (başlangıç için) 15 milyon Euro

olarak bütçelenmesi uygun olacaktır.

“Sanayi Stratejisi”nin KOBİ'lere yönelik unsurları itibarıyla genel olarak uygulamaya geçirilmesi için ise, Türkiye'nin mevcut mali kısıtları altında ve AB'den de eski mali yardım unsurlarından farklı olarak gerçek anlamda bir “katılım öncesi mali yardımı” sağlanmadığı koşullarda bile, başlangıçta en az 300 milyon Euro kadar hibe ve 3 milyar Euro kadar kredi finansmanı ile acil önlem geliştirmeyi düşünmek ve gelecek yıllarda imkanlar ölçüsünde bunu genişletmek uygun olacaktır.

3.18. Bilim ve Araştırma

I- ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Türkiye'de bilim ve araştırma faaliyetleri ağırlıklı olarak üniversiteler ve kamu araştırma kuruluşları tarafından yürütülmektedir. Bu alanda özel sektörün faaliyetleri sınırlıdır. Bilimsel ve teknolojik araştırma faaliyetleri ile sanayi arasında işbirliği tesisine yönelik çalışmalar başlatılmış bulunmakla beraber henüz istenen seviyeye ulaştırılamamıştır. Teknoloji kazanımı halen büyük oranda teknoloji transferi yoluyla olmaktadır.

Bilim ve Teknoloji alanında en üst organ Bilim ve Teknoloji Yüksek Kuruludur. Bilim ve Teknoloji Kurulu Başbakanın başkanlığında Bakanlar, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanı, Yüksek Öğrenim Kurumu Başkanı, Devlet Planlama Teşkilatı ile Dış Ticaret ve Hazine Müsteşarlıkları Müsteşarları, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürü ve Türkiye Ticaret, Sanayi ve Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği başkanından oluşmaktadır.

Bilim ve Teknoloji politikalarının yürütülmesi ve organizasyonu alanında en önemli kuruluşlardan birisi Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) dur. Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), 1999 yılından itibaren endüstriyel teknoloji projelerini yürütmektedir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bağlı kuruluşu Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) ekonomideki etkinliğini ve rekabet edebilirliklerini geliştirme hedefi doğrultusunda, KOBİ'lerin teknolojik kapasitelerini arttırmalarını desteklemektedir. Üniversitelerle işbirliği içinde proje desteği, teknoloji yönetim danışmanlığı ve ar-ge desteği sağlayan yedi Teknoloji Geliştirme Merkezi kurulmuştur.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

VIII.Beş Yıllık Kalkınma Planında, GSYİH'dan AR-GE'ye ayrılan pay ve on bin iktisaden faal işgücüne düşen araştırmacı sayısında AB ortalamasına ulaşmak temel hedef olarak belirtilmiştir. Türkiye'nin bu hedefe ulaşmasında AB ile AR-GE işbirliği büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla Avrupa Parlamentosu ile Konseyi'nin 22 Aralık 1998 tarihli kararıyla benimsenen ve 1998-2002 yıllarını kapsayan AB V.Çerçeve Programı'nakatılması büyük önem arz etmektedir. AB'nin uygulayacağı bu ve gelecekteki Çerçeve Programlarda ilgili kurum ve kuruluşları bilgilendirme ve yönlendirme görevi TÜBİTAK'a aittir. KOBİ'lerin bu tür programlara katılmasını sağlamak ve koordine etmek ise KOSGEB'in görevidir.

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında (2001-2005), bir bilgi toplumu yaratmak amacıyla bilimsel ve teknolojik çalışmalara özel bir önem verilmiştir. 2005 yılı itibariyle bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerine GSYİH'dan ayrılan payın yüzde 1,5 ve iktisaden faal işgücüne düşen toplam tam zaman eşdeğer araştırmacı sayısının 20'ye çıkarılması planlanmıştır.

Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı, Başbakanlığın “Enformasyon teknolojilerinin geliştirilmesi ve bilgi toplumuna geçişin sağlanması amacıyla enformasyon alanında kamu güvenliği ve menfaatlerinin korunması ile sosyoekonomik, yasal, kurumsal ve düşünülebilecek diğer hususları kapsayan bir enformasyon (internet dahil) politikasının geliştirilmesine duyulan ihtiyaç nedeniyle “ 5 Şubat 1996 tarihinde verdiği direktif gereğince, Ulaştırma Bakanlığı sorumluluk ve koordinatörlüğünde TÜBİTAK-BİLTEN TUENA proje grubunca hazırlanmış ve 20 Aralık 1999 tarihinde BTYK'na sunulmuş ve Ulusal Akademik Ağ kurulmuştur. Moleküler Biyoloji, Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji alanında izlenecek ulusal politikanın belirlenmesine yönelik hazırlık çalışmaları TÜBİTAK bünyesinde kurulmuş olan Biyoteknoloji Komitesi tarafından yürütülmekte olup en kısa zamanda daha geniş katılımlı bir çalışma grubu oluşturulacaktır. 1999 yılında yaşanan Marmara depreminin ardından bir “Ulusal Deprem Konseyi” kurulmuştur. Türk Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTV) tarafından 1991 yılında başlatılan Teknoloji Geliştirme Projesini, 1999 yılında Sanayi Teknolojisi Projesi İzlemiştir.

Bunun yanı sıra, AB'nin 5'inci Araştırma ve Teknolojik Gelişme Programı kapsamında Bilgi Toplumu Teknolojisi (IST) Programına, Avrupa Komisyonu Bilgi Toplumu Genel Direktörlüğü ile TÜBİTAK arasında imzalanan bir sözleşme çerçevesinde “proje bazında” katılım sağlanacaktır.

AB mevzuatına uyum çerçevesinde 4457 sayılı Türk Akreditasyon Kurumunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun 27.10.1999 tarihinde çıkarılmıştır. Bu Kanun, laboratuvar, belgelendirme ve muayene hizmetlerini yürütecek yurt içi ve yurt dışındaki kuruluşları akredite etmek, bu kuruluşların belirlenen ulusal ve uluslararası standartlara göre faaliyetlerde bulunmalarını ve bu suretle ürün/hizmet, sistem, personel ve laboratuvar belgelerinin ulusal ve uluslararası alanda kabulünü temin etmek amacını taşımaktadır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Ayrıca, 544 sayılı KHK ile Türk Patent Enstitüsü, 551 sayılı KHK ile Patent Hakları, 554 sayılı KHK ile Endüstriyel Tasarımlar, 555 sayılı KHK ile Coğrafi İşaretler, 556 sayılı KHK ile Markalar koruma altına alınmıştır. Patent, Faydalı Model Belgesi ve Endüstriyel Tasarım Tescili Harcamalarının Desteklenmesine İlişkin Tebliğ yayımlanmıştır.

b) AB Müktesebatı

1. 385D0507 / OJ L 313 22.11.85 s.5 85/507/EEC, Euratom: Avrupa Toplulukları ve İsviçre Konfederasyonu arasında bilimsel ve teknik işbirliği Çerçeve Anlaşmasının tamamlanması ile ilgili 4 Kasım 1985 tarihli Konsey Kararı
2. 387D0105 / OJ L 046 1987/02/14/87/105/Euratom: Topluluk için ve onun adına Komisyon tarafından, Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu ve Birleşik Devletler Enerji Departmanı arasında kontrollü termonükleer füzyon alanında bir işbirliği Anlaşmasının tamamlanması ile ilgili 6 Kasım 1986 tarihli Komisyon Kararı
3. 389D0149 / OJ L 057 28.2.89 s.62 89/149/Euratom: Topluluk için ve onun adına Komisyon tarafından, Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu ve Japon Hükümeti arasında kontrollü termonükleer füzyon alanında bir işbirliği Anlaşmasının tamamlanması ile ilgili 6 Kasım 1986 tarihli Komisyon Kararı
4. 390D0023 / OJ L 014 18.01.90 s.18 90/23/EEC: Avrupa Ekonomik Topluluğu adına, Avrupa Toplulukları ve İzlanda Cumhuriyeti arasında bilimsel ve teknik işbirliği Çerçeve Anlaşmasının sonuçlandırılması ile ilgili 29 Eylül 1989 tarihli Konsey Kararı
5. 394D0457 / OJ L 188 22.7.94, s.17 94/457/EC: Avrupa Topluluğu ile Avustralya arasında bilimsel ve teknik işbirliği ile ilgili bir Anlaşmanın sonuçlandırılması hakkında 27 Haziran 1994 tarihli Konsey kararı
6. Füzyon Programı için bir Danışma Komitesi kuran 16 Aralık 1980 tarihli Konsey Kararı. Kaynak: Konsey Belgesi 4151/81 'ATO 103) 8 Ocak 1981
7. 396D0219 / OJ L 074 22.3.96 s.25 96/219/EC: Avrupa Topluluğu ile Kanada arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşmasının sonuçlandırılması ile ilgili 26 Şubat 1996 tarihli Konsey Kararı
8. 396D0282 / OJ L 107 30.04.96 s.12 96/282/Euratom: Ortak Araştırma Merkezinin yeniden düzenlenmesi hakkında 10 Nisan 1996 tarihli Komisyon Kararı
9. 396D0419 / OJ L 172 11.07.96 s.23 96/419/Euratom: Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu için Ortak Araştırma Merkezi tarafından uygulanacak

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

bir ek araştırma programını kabul eden 27 Haziran 1996 tarihli Konsey Kararı (1996-1999)

10. 374R2380 / OJ L 255 20.09.74 s.1 / Avrupa Ekonomik Topluluğu araştırma programları ile ilgili bilginin yayımı için hükümler getiren 17 Eylül 1974 tarih ve 2380/74 sayılı Konsey Yönetmeliği (EEC)
11. 384D0338 / OJ L 177 04.07.84 s.25 84/338/Euratom, ECSC, EEC: Topluluk araştırma, geliştirme ve sunuş faaliyetlerinin idaresi ve eşgüdümü ile ilgili yapılar ve prosedürler hakkında 29 Haziran 1984 tarihli Konsey Kararı
12. 31998DO610/OJL 290 29.10.1998 s.57/ 98/610/EC, Euratom 98/610/EC, Euratom: Araştırma ve teknolojik gelişme alanındaki kilit eylemlerin içeriği ve yönlendirilmesi ile ilgili olarak Komisyona yardımcı olacak bir uzman grubun oluşturulmasına ilişkin 22 Ekim 1998 tarihli Komisyon Kararı (Metin AEA ile uyumludur)
13. 31998DO611/OJL 290 29.10.1998 s.57/ 98/611/EC, Euratom 98/611/EC, Euratom: Avrupa Araştırma Forumunun oluşturulmasına ilişkin 23 Ekim 1998 tarihli Komisyon Kararı (Metin AEA ile uyumludur)
14. 31999D0064 /OJL 026 01.02.1999 s.34 /99/64 Euratom 1999/64/Euratom: Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunun (Euratom) araştırma ve eğitim aktiviteleri ile ilgili Beşinci Çerçeve Programına ilişkin 23 Aralık 1998 tarihli Komisyon Kararı
15. 31999D0065 /OJL 026 01.02.1999 s.46 /99/65 Euratom 1999/65/Euratom: Avrupa Topluluğunun Beşinci Çerçeve Programına (1998-2002) katılacak olan işletme, araştırma merkezi ve üniversitelerin katılımları ve Programın uygulanması ile ilgili araştırma sonuçlarının dağıtılmasına yönelik kurallara ilişkin 22 Aralık 1998 tarihli Komisyon Kararı
16. 31999D0066 /OJL 026 01.02.1999 s.34 /99/66 Euratom 1999/64/Euratom: Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunun (Euratom) Beşinci Çerçeve Programına (1998-2002), Programın uygulanması ile ilgili katılacak olan işletme, araştırma merkezi ve üniversitelerin katılımlarına yönelik kurallara ilişkin 22 Aralık 1998 tarihli Komisyon Kararı
17. 31999D0182 /OJL 064 12.03.1999 s.1/182/1999/EC Avrupa Topluluğunun araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme aktivitelerine ilişkin Beşinci Çerçeve Programına (1998-2002) ile ilgili 22 Aralık 1998 tarih ve 182/1999/EC Sayılı Komisyon Kararı
18. 31999D0167 /OJL 064 12.03.1999 s.34/182/1999/167/EC Yaşam kalitesi ve yaşam kaynaklarının idaresi ile ilgili araştırma, teknolojik gelişme ve

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

sergilemeye yönelik bir programın (1998-2002) kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı

19. 31999D0168 /OJL 064 12.03.1999 s.20/1999/168/EC Yaşam kalitesi ve yaşam kaynaklarının idaresi ile ilgili araştırma, teknolojik gelişme ve kullanıcı dostu bir bilgi toplumunda sergilemeye (1998-2002) yönelik bir programın kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
20. 31999D0169 /OJL 064 12.03.1999 s.20/1999/169/EC Yaşam kalitesi ve yaşam kaynaklarının idaresi ile ilgili araştırma, teknolojik gelişme ve rekabetçi ve sürdürülebilir büyümeyi sergilemeye (1998-2002) yönelik bir programın kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
21. 31999D0170 /OJL 064 12.03.1999 s.58/1999/170/EC Yaşam kalitesi ve yaşam kaynaklarının idaresi ile ilgili araştırma, teknolojik gelişme ve enerji, çevre ve sürdürülebilir kalkınmayı sergilemeye (1998-2002) yönelik bir programın kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
22. 31999D0171 /OJL 064 12.03.1999 s.78/1999/171/EC Topluluk araştırmalarının uluslararası rolünü belirlemeye (1998-2002) yönelik özel bir programın kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
23. 31999D0172 /OJL 064 12.03.1999 s.91/1999/172/EC Araştırma, teknolojik gelişme ve yeniliğin ve KOBİ'lerin katılımının desteklenmesinin sergilenmesine (1998-2002) yönelik özel bir programın kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
24. 31999D0173 /OJL 064 12.03.1999 s.105/1999/173/EC Araştırma, teknolojik gelişme ve insanların araştırma potansiyelinin ve sosyo ekonomik bilgi temelinin geliştirilmesinin sergilenmesine (1998-2002) yönelik özel bir programın kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
25. 31999D0174 /OJL 064 12.03.1999 s.127/1999/174/EC Ortak Araştırma Merkezi tarafından Avrupa Topluluğu için doğrudan eylem yolu ile gerçekleştirilecek sergilemeye de dahil olmak üzere araştırma, teknolojik gelişmeye (1998-2002) yönelik özel bir programın kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
26. 31999D0175 /OJL 064 12.03.1999 s.142/1999/175/Euratom Nükleer enerji alanında, araştırma ve eğitim programlarının (Euratom) (1998-2002) kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
27. 31999D0176 /OJL 064 12.03.1999 s.154/1999/176/Euratom Ortak Araştırma Merkezi tarafından Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu için doğrudan eylem yolu ile gerçekleştirilecek araştırma ve eğitime (1998-

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

- 2002) yönelik özel bir programın kabulüne ilişkin 25 Ocak 1999 tarih Komisyon Kararı
28. 21994A0722(04) /OJL 188 22.07.1994 S.18/ Avrupa Topluluğu ile Avustralya arasında bilimsel ve teknik işbirliğini öngören Anlaşma
 29. 21996A0322(04) /OJL 074 22.03.1996 S.26/96/219/EC Avrupa Topluluğu ile Kanada arasında bilimsel ve teknik işbirliğini öngören Anlaşma
 30. 21999D0928(01) /OJL 253 28.09.1999 s.10/1999/928/EC Bulgaristan'ın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına ve araştırma ile eğitim programlarına (1998 – 2002) katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 30 Temmuz 1999 tarih ve 4/1999 Sayılı EU-Bulgaristan Ortaklık Konseyi Kararı
 31. 21999D1005(01) /OJ L 258 05.10.1999 s.19/1999/928/EC Çek Cumhuriyetinin, araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına ve araştırma ile eğitim programlarına (1998 –2002) katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 30 Temmuz 1999 tarih ve 2/1999 Sayılı EU- Çek Cumhuriyeti Ortaklık Konseyi Kararı
 32. 21999D0716(01) /OJL 181 16.07.1999 s.24/1999/716/EC Estonya'nın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 31 Mayıs 1999 tarih ve 2/1999 Sayılı EU- Estonya Ortaklık Konseyi Kararı
 33. 21999D0917(03) /OJL 245 17.09.1999 s.43/1999/917/EC Macaristan'ın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına ve araştırma ile eğitim programlarına (1998 – 2002) katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 12 Temmuz 1999 tarih ve 3/1999 Sayılı EU- Macaristan Ortaklık Konseyi Kararı
 34. 21999D1013(01) /OJL 265 13.11.1999 s.23/1999/1013/EC Latviya'nın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına ve araştırma ile eğitim programlarına (1998 – 2002) katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 23 Temmuz 1999 tarih ve 1/1999 Sayılı EU- Latviya Ortaklık Konseyi Kararı
 35. 21999D1020(01) /OJL 265 13.11.1999 s.17/1999/1013/EC Litvanya'nın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 16 Eylül 1999 tarih ve 5/1999 Sayılı EU- Litvanya Ortaklık Konseyi Kararı
 36. 21999D1104(01) /OJL 281 04.11.1999 s.71/1999/1013/EC Polonya'nın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 4

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Ağustos 1999 tarih ve 4/1999 Sayılı EU- Polonya Ortaklık Konseyi Kararı

37. 21999D0917(02) /OJL 245 04.11.1999 s.35/1999/917/EC Romanya'nın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına ve araştırma ile eğitim programlarına (1998 – 2002) katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 30 Haziran 1999 tarih ve 3/1999 Sayılı EU- Romanya Ortaklık Konseyi Kararı
38. 21999D1001(02) /OJL 256 01.10.1999 s.73/1999/1001/EC Slovenya'nın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına ve araştırma ile eğitim programlarına (1998 – 2002) katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 15 Temmuz 1999 tarih ve 3/1999 Sayılı EU- Slovenya Ortaklık Konseyi Kararı
39. 21999D0922(01) /OJL 249 22.09.1999 s.16/1999/922/EC Slovakya'nın araştırma, teknolojik gelişme ve sergileme (1998 –2002) ile ilgili Topluluk programlarına ve araştırma ile eğitim programlarına (1998 – 2002) katılmasına ilişkin koşullarının kabul edildiği 5 Ağustos 1999 tarih ve 3/1999 Sayılı EU- Slovakya Ortaklık Konseyi Kararı
40. 21999A0715(01) /OJL 180 15.07.1999 s.37 Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Kıbrıs arasında bir Ortaklık kuran Anlaşmaya Ek Protokol
41. 21999A0327(01) /OJ L 083 27.03.1999 s.51 Avrupa Ekonomik Topluluğu ile İsrail Devleti arasında bilimsel ve teknik işbirliği öngören Anlaşma-Ortak Deklarasyon-Ek A: Fikri mülkiyet hakkının verilmesine ilişkin ilkeler - Ek B: Bu Anlaşmanın 7'inci Maddesinde değinildiği üzere İsrail'in yapacağı mali katkıya ilişkin mali kurallar

c) Sorumlu Kuruluş

- Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu
- TÜBİTAK
- TÜBA
- YÖK
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve bağlı kuruluşu KOSGEB
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

- Ulaştırma Bakanlığı
- Çevre Bakanlığı
- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
- Denizcilik Müsteşarlığı
- Türk Teknoloji Geliştirme Vakfı

d) Nihai Hedef

Bu alandaki AB mevzuatının tam olarak üstlenilmesi ve uygulamaya geçirilmesidir.

II- UYGULAMA YÖNTEMİ

a) Türk Mevzuatının Mevcut Durumu

Türk Mevzuatı Bilim, Araştırma ve Teknolojik Gelişmeye temel teşkil edecek genel ilkelere Anayasasında yer vermiş, bu alanda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların teşkilatlanma biçimlerini ve görevlerini düzenleyen mevzuat, bu kurumların çalışma alanları ile ilgili sınırlı hükümler getirmiştir. Uygulamayı yönlendirmek ise Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) Kararlarına ilişkin genelgelere, yıllık programlara, ilgili kurumlarca hazırlanan tebliğlere, yönetim kurulu ve/veya bilim kurulu kararlarına bırakılmıştır. Türk Mevzuatındaki genel durumu; Anayasa, Uluslararası Anlaşmalar, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Kararları, İlgili Kurumlar Mevzuatı, Kalkınma Plan ve Programlarında yer alan Bilim, Araştırma ve Teknolojiye ilişkin ilkeler yoluyla açıklamak mümkündür.

Sekreteryaya görevini TÜBİTAK'ın yürütmekte olduğu, Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikalarını saptayan ve bu konuda karar alıcı en üst organ olan BTYK Kurulmasına ilişkin 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve bu Kurulun görevleri, çalışma usul ve esasları hakkındaki Yönetmelik, Türk Bilim ve Teknoloji sistemi ile politikalarının güncel belirleyici mevzuatıdır. Kurulun 1997 yılında yapılan toplantısında "Uluslararası ortak araştırma projelerinde Türkiye'nin yer alabilmesi için gerekli fon desteğinin sağlanması ve yol gösterici ek mekanizmalar geliştirilmesi, AB Çerçeve Programlarında Odak Kuruluş Olarak TÜBİTAK'ın Görevlendirilmesi" kararı (madde: 97/18) alınmıştır. Aralık 1999'da yapılan BTYK toplantısında ise aynı madde yeniden ele alınarak, konunun finansman boyutunu çözmek üzere, 2001 mali yılından başlayarak AB Çerçeve Programı kapsamındaki projelere katılım için her yıl TÜBİTAK bütçesine gerekli ödeneğin konması hususunda ilave karar alınmıştır.

Önümüzdeki 5 yılda uygulamada olacak Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda da Bilim, Araştırma ve Teknolojiye ilişkin hükümler yer almaktadır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Bunlar arasında, 1216 no.lu paragrafda yer alan “AB ile teknolojik işbirliği imkanları azami ölçüde değerlendirilecektir” cümlesi bağlayıcı bir hükümdür. Esasen bir önceki Yedinci Planının 2000 Yılı Uygulama Programında (Resmi Gazete, 21 Kasım 1999, Mükerrer Sayı 23883), Avrupa Birliği’nin Bilim ve Teknoloji Çerçeve Programlarına Türkiye’nin daha etkin katılımına ilişkin çalışmaların hızlandırılması konusunda TÜBİTAK sorumlu kuruluş kılınmıştır.

b) Türk Mevzuatında Yapılması Gereken Değişiklikler

Anayasa’nın 90. Maddesine göre Çerçeve Programlarına ilişkin yapılacak anlaşmanın kanunlaşması gerekmektedir. Bu nedenle AB ile böyle bir anlaşmanın ön görüşmelerine başlanarak alt yapı hazırlanacak, gerekli aşamalardan hızla geçirilerek, anlaşma yasalastırılmak üzere TBMM’ne sevk edilecektir.

TÜBİTAK Kuruluş Kanunu (Kanun no: 278) ve Bağlı Kuruluşlara ilişkin Yasa, Yönetmelik ve Esaslar esasen Çerçeve Programların uygulanmasına ilişkin tüm yönergelere uygun haldedir. Bu da Komisyon yönergelerinin 16.10 Bilim Başkanı altında verilen çoğu maddelere karşılık gelen ilgili kurumlar mevzuatının var olduğunu göstermektedir. Aynı yönergede var olan Euratom programına karşılık gelen mevzuat, 2690 no.lu Türkiye Atom Enerjisi Kurumu kuruluş kanunudur. Kimi direktiflerde yer alan KOBİ araştırma faaliyetlerine katılımda bazı kuruluşların kuruluş mevzuatı dolaylı olarak karşılık geliyor olmakla beraber, TÜBİTAK ve Bağlı Birimlerinin Kuruluş Esasları da benzeri amaçlar için mukabil mevzuat olarak görülebilir.

Türk mevzuatının uyumu gerektiren Bilim ve Araştırma alanındaki AB mevzuatına uyumlaştırılması gerekmektedir.

c) Gerekli Kurumsal Değişiklikler

Tüm TÜBİTAK mevzuatının Çerçeve Programlarının uygulanmasına büyük oranda karşılık geliyor olması Türkiye’nin Kurumsal mevzuat olarak bir artısıdır. Bu durum, Çerçeve Programlarla ilgili ön görüşmelerde ve sonraki uygulamalarda Avrupa Birliği’nin diğer alanlarda da arzuladığı tek muhatabın bulunmasına ve bürokrasinin en aza indirgenerek işbirliğinde gerekli esnekliğin ve hızın sağlanmasına yardımcı olacaktır.

TÜBİTAK gerekli kurumsal alt yapısını kendi içinde hazırlayacak, ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği halinde programların uygulanmasında hızı ve esnekliği sağlayacaktır. AB’nin Sosyo-Ekonomik araştırma çalışmaları da Çerçeve Programlarında bir bütünlük teşkil etmektedir. AB ile yapılacak anlaşmada Çerçeve Programlarının ayrı bir parçası olan EURATOM’a ilişkin anlaşmaya da Türkiye’nin dahil edilmesi halinde, TAEK’in de kendi içinde kurumsal düzenlemeye gitmesi gerekebilecektir.

d) Yeni Hukuki Düzenlemelerin Yürürlüğe Girmesine Bağlı Olarak Alınması gereken Tedbirler

e) Yeni Düzenlemelerin Uygulanması İçin Gereken Ek Personel ve Eğitim İhtiyacı

Çerçeve Programda yer alan spesifik programlara ilişkin Türk Araştırma ve Yüksek Öğretim Kurumları ile Özel Sektör Kuruluşlarına eğitim ve tanıtım seminerleri düzenlenmesi.

Türkiye'nin Avrupa Birliği Daimi temsilciliği nezdinde Bilimsel ve Teknolojik gelişmeleri izlemek ve Bilim-Teknoloji politikaları konusunda uyumu koordine etmek için bir bilimsel ateşe bulundurulması.

Çerçeve Programların uygulanmasına ilişkin TÜBİTAK içerisinde oluşturulacak birimin personel ihtiyacının karşılanması.

f) Gerekli yatırımlar

1998 yılı ve AB 5. Çerçeve Programı bütçesi temel alınarak yapılan hesaplamada AB Çerçeve Programlarına tam katılım için Türkiye'nin yapacağı katkı payının 327 milyon Euro olduğu hesaplanmıştır. 2002 yılı Türkiye ve AB tahmini rakamlarına göre ise, 6. Çerçeve Programına katkı payı, programın bütçesindeki artışa bağlı olarak (15-18 milyar Euro), bu payın 489-587 milyon Euro arasında değişeceği tahmin edilmektedir.

AB Çerçeve Programına tam katılımı, yıllar itibariyle, Türkiye'nin ödemesi gereken katkı payından AB'nin yapacağı indirimler ve MEDA fonlarından karşılanacak kısım düşüldükten sonra, TL-EURO paritesinde meydana gelebilecek değişiklikler de dikkate alınarak her yıl Ulusal Bütçeye gerekli ödeneğin konulması gerekmektedir. Burada Türkiye'nin GB anlaşması ile doğrudan hakedip de elde edemediği kaynaklar ile bu anlaşmanın AB'ne dolaylı olarak sağlamış olduğu kazanımlar gözönünde tutularak, ulusal bütçeden ayrılacak fonun makul düzeye indirilmesi ve mümkünse AB'den alınamayan diğer fonlarla mahsubu uygun olacaktır. Böylece, ulusal bütçeden bilim ve teknolojiye ayrılan fonların artırılması girişimlerine, AB Çerçeve Programlarına tam katılım engel teşkil etmeyecektir.

III- TAKVİM

Çerçeve Programlarına yönelik Ortaklık Anlaşması'nın yapılması ile beraber, Türkiye 6. Çerçeve Programına (2002-2006) tam katılımı planlamaktadır. Kısa vadede 31 Aralık 2001 tarihine kadar, mevcut durumda 5. Çerçeve Programa (1998-2002) olabildiğince çok sayıda proje ile katılımın yolları aranacak AB ile alt düzeyde görüşmeler artırılacaktır. Türkiye'nin proje başvuru kapasitesinin yetersizliği de dikkate alınarak, 6 Çerçeve Programına kadar olabilecek süre boşluğunda Türkiye'nin finansal iştirakte bulunmaksızın 5.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Çerçeve Programına deneme mahiyetinde de olsa tam katılımının yolları aranacaktır.

IV. FİNANSMAN

İhtiyaç Duyulan Harcamalar ve Finansman Kaynakları:

- Faaliyet Giderleri 100.000 Euro/Yıl
- Personel Giderleri (10 ilave kadro) 800.000 Euro/Yıl
- Teknik Donanım Giderleri 50.000 Euro/Yıl
- Bilim Ateşeliği Giderleri 250.000 Euro/Yıl
- AB'den danışmanlık desteği alımı 100.000 Euro/Yıl
- Çerçeve Programlarına katılım için gereken miktar

Çerçeve Programlarına Katkı Payı formülü:

$[GDP(TR) / (GDP(TR) + GDP(AB))] \times \text{Çerçeve Programı Bütçesi}$

1998 yılı verileri ve AB 5. Çerçeve Programı bütçesi temel alınarak yapılan hesaplama: 327 milyon Euro

2002 yılı Türkiye ve AB tahmini rakamlarına göre 6. Çerçeve Programına yönelik yapılan hesaplama: 489-587 milyon Euro

Rakamların büyüklüğü göz önüne alındığında, 5 yıl süreli Çerçeve Programlarına Türkiye'nin katkı payı AB'nin MEDA ve diğer finans fonlarından yukarıda (f) maddesinde belirtildiği üzere desteklenmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

3.19. Eğitim, Staj ve Gençlik

I-ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Türkiye'nin AB'ne giriş sürecinde güçlü yanlarını, kültür birikimi, ulusal gelişme bilinci, genç ve dinamik nüfusu, toplumun ve işgücünün eğitim ve vasıf düzeyindeki yükselme, bilgi teknolojilerini kullanabilme kapasitesini geliştirme isteği, gelişmiş özel kesimi ve kurumlaşma yolunda ilerlemiş piyasa ekonomisi, uluslararası rekabete açık sanayi yapısı, girişimcilik birikimi, etkileşim ve uyum sağlama, sentez yapma niteliklerine sahip olması, Güneydoğu Anadolu Projesi ile harekete geçirilmeye başlanılan bölge potansiyeli, jeostratejik konumu, kıtalararası ulaştırma ağları, tarihi ve turistik